

paalægges den Vedkommende, forsaavidt han ikke kan bære den igjennem Naturalafgiften. Man maa huske paa, at saasnart der er Tale om en Hovedparcel, er der Tale om et bebygget Stykke Land, som har været dyrket, hvor der er Agerbrug i Forbindelse med en Bygning, der har været der, eller med en ny Bygning. Nu bliver Spørgsmaalet: Er der i disse Bygninger med dette Forbilliggende Sikkerhed nok for de Delsker, som kunne paalægges, paa Grund af Parcelleens Egenkab som Gaard? Og da siger jeg: Den Sikkerhed vil til enhver Tid være tilstede; det behøver man aldeles ikke at være angstelig for. Holde vi os til Verne, tør jeg sige, at man skal søge for at kunne finde noget Sted, hvor ikke 40 Tønder Land dyrket Jord har saamegen Værdi, at det endog saa vil give et større Areal, end her kan være Spørgsmaal om. Paa Verne og den største Deel af det østlige Jylland faaer altsaa denne Begrændsning af 40 Tønder Land ingen Betydning; den faaer kun Betydning i den vestlige og nordlige Deel af Jylland; i de ødere Dele af Landet, og der har Udskiftningen paa den anden Side saa stor Betydning, at man ikke bør lægge Hindring i Veien derfor. Man maa huske paa, at den Mand, som stiller sig som Kjøber, eller som bliver tilbage som Bestidder af Hovedparcellen, maa vide, hvilke Forpligtelser han paatager sig; han maa vide, at hans fuldkomne Ruin følger paa, hvis han ikke kan hde, hvad han har paataget sig. Vi maae vide os løs fra at vilde sørge for hver Enkelt, fra at sige: Det maa Du ikke gjøre, det maa Du vogte Dig for; vi skulle overlade en heel Deel til Enhvers egen Dømmekraft og Forstandighed og lade ham lide, hvis han handler uforstandig. Man kan sige, at 40 Tdr. Land ere for lidt. Hvorfor har jeg taget 40 Tdr.? Fordi jeg mener, at det er omtrent det Jordsmøn, som kan dyrkes tilbørlig med et Par Heste. Naar en saadan Bestidder har to Par Heste, kan han dyrke mere end to Gange saa meget, som naar han har et Par Heste, og har han 3 Par Heste, kan han dyrke mere end 3 Gange saa meget som med et Par, thi naar man med et enkelt Par Heste skal hde alle de samme Reiser som de, der have 2 a 3 Par Heste, saa ligger der en Hindring. Jeg troer

ikke, at man kan gaae videre; men i denne Henseende skal der allensals ikke fra min Side blive gjort nogen Indsigelse, om man vil foreslaae nogen Forandring. Der har været gjort en anden Bemærkning. Man har sagt, at naar vi skulle gaae ind paa en Udbidelse af Udskiftningsfriheden, saa skulle vi ogsaa gaae ind paa Frihed til Sammenlægning. Ja, det Argument kjender jeg; det er et gammelt Argument. Det er saa gammelt, at vi med Sikkerhed kunne sige, at det har været den forbervelige Anledning til, at vi ikke have givet den fornødne Frihed til de Dele af Landet, hvor der ikke er Spørgsmaal om Sammenlægning, men alene om Udskifting. Vil det erede Medlem (Schytte) med sine 3 Tdr. Hartkorn og sine 3000 Tdr. Land forene nok et Stykke paa 3 Tdr. Hartkorn og 3000 Tdr. Land, og saa, naar han eier 6 Tdr. Hartkorn med 6000 Tdr. Land, troe, at han kunde bringe Noget ud af det? Læg 100 Rd. ud pr. Tde. Land paa disse 6000 Tdr. og see saa, om denne Eiendom er bleven til Noget! Men lad den der driver sin Jord med Stude, faae 20—30 Tdr. Land af denne Jord, især naar der er Kjerjord derimellem, og see, om han ikke ved at slide sine Kræfter op kommer til at efterlade en Familie, som kan leve. Det er Forskjellen mellem Udskifting og Sammenlægning. Udskiftningen giver det menneskelige Livs Kraft en umiddelbar Anvendelse, og Sammenlægningen giver derimod alene Pengkraften Midler til at gjøre sig gjældende; det er den store Forskiel. Naar først alle disse ubyrkede Egne ere blevne gjennearbejdede og gjødede med Mennekesved, saa kan der være Spørgsmaal om den Art Sammenlægning. See, om det er store Entrepriser, som lidt efter lidt opdyrke Heberne i Verden og gjøre usfrugtbare Jorder frugtbringende, eller om det er Smaafolk, der stræbe ind derpaa og anvende deres Arbeidskraft derpaa; det er dem, Smaafolkene, der have gjort det. Gaae det nordlige Thyssland igjennem, hvor den Art Forvændlinger ere gaaede for sig i en ganske overordentlig fremtrædende Grad i de sidste 50 Aar, og man vil see, at det ikke er den store Dyrkning, som der har arbejdet sig frem, men den mindre Dyrkning, og jeg skal sige een Grund til derfor: fordi den store Dyrkning ikke kan gjøre sig fri